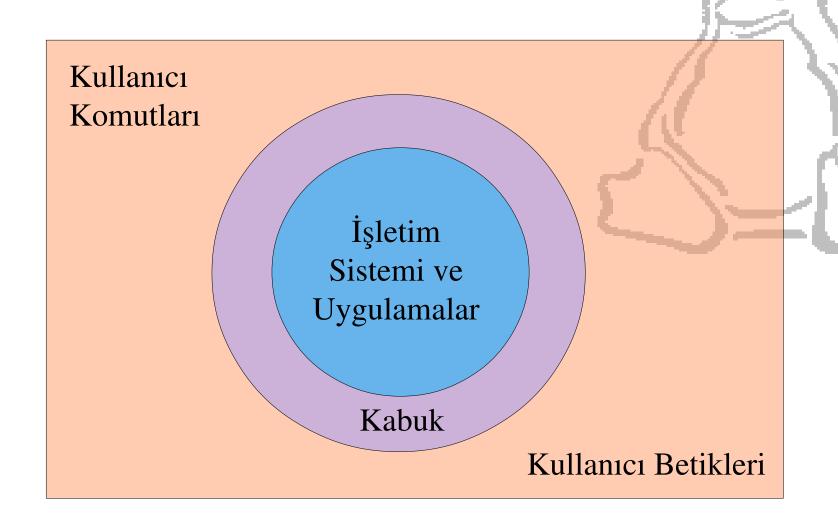
LKD

Linux'ta Kabuk ve Kabuk Programlama

LKD Kabuk Nedir?

- Kabuk, kullanıcı ile bilgisayar sistemi arasındaki bir yazılım katmanıdır.
- Kabuk, kullanıcının hareketlerini yorumlayıp, işletim sistemini ve uygulamaları isteklerden haberdar eder.
- Kabuk, bir komut yorumlayıcıdır (*command interpreter*); komutları direk olarak işlemeden önce onları yorumlar.

LKD Kabuk ile Neler Yapılır?

- Program çalıştırılabilir,
- Girdi/Çıktı yönlendirmesi yapılabilir,
- Boru (pipe) işlemi yapılabilir,
- Görev denetimi yapılabilir.
- Ayrıca kabuk, metakarakter kullanımına ve,
- Programlama dili sayesinde betik yazımına da (shell scripting) olanak sağlar.

LKD Cok Kullanılan Kabuklar

- **sh** (Bourne Shell), Steven BOURNE, AT&T Bell Labs
- csh (C Shell), Bill JOY, University of California (vi, Unix, NFS, Sparc)
- tcsh (TC Shell), Christos ZOULAS, (csh + {cle, his, clc})
- **ksh** (Korn Shell), David KORN, AT&T Bell Labs (f. of {awk, icon, perl, rexx, tcl})
- **bash** (Bourne Again Shell) GNU (Brian FOX, Chet RAMEY)
 - korn ve c kabuklarının kullanışlı özelliklerini almıştır.
 - sh ile tamamen uyumludur.
 - IEEE POSIX P1003.2/ISO 9945.2 Shell and Tools standartlarına uygundur.
 - sh kabuğu için yazılmış -neredeyse- tüm betikler, değişiklik gerektirmeden çalıştırılabilir.

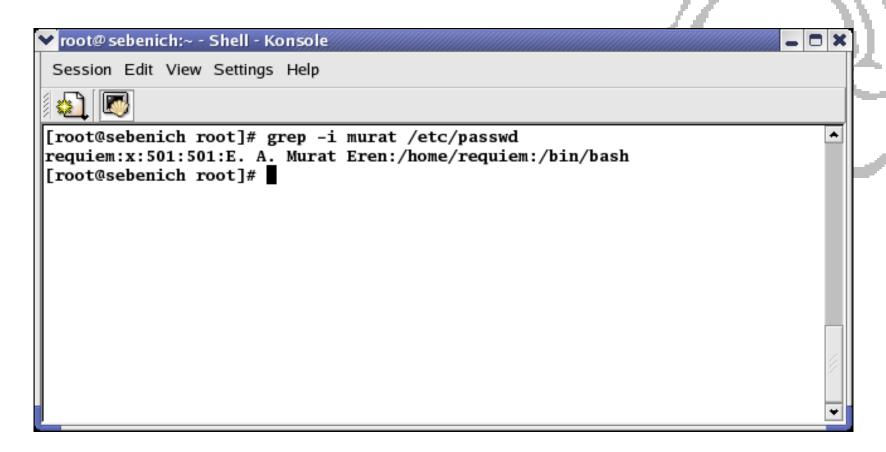
LKD Cok Kullanılan Kabuklar

	sh	С	tc	korn	bash
komut geçmişi	hayır	evet	evet	evet	evet
komut değişkenleri	hayır	evet	evet	evet	evet
kabuk betikleri	evet	evet	evet	evet	evet
dosya ismi tamamlama	hayır	evet*	evet	evet*	evet
komut satırı değişikliği	hayır	hayır	evet	evet*	evet
görev kontrolü	hayır	evet	evet	evet	evet

LKD

Kabuğun Fonksiyonları > Program Çalıştırma

[user@host dizin]# program_adi <argümanlar>

LKD

Kabuk Fonksiyonları > Girdi/Çıktı Yönlendirme

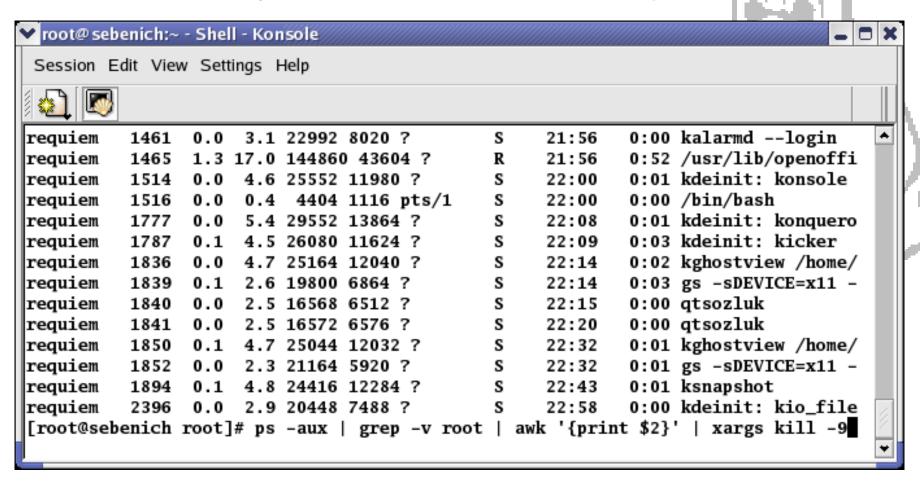
```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# grep -i text /etc/passwd
[root@sebenich root]# grep -i text < /etc/passwd
[root@sebenich root]# grep -i text < /etc/passwd > /tmp/file
[root@sebenich root]# grep -i text < /etc/passwd > /tmp/file 2>&1
 [root@sebenich root]# grep -i text < /etc/passwd >> /tmp/file
[root@sebenich root]#
```

LKD

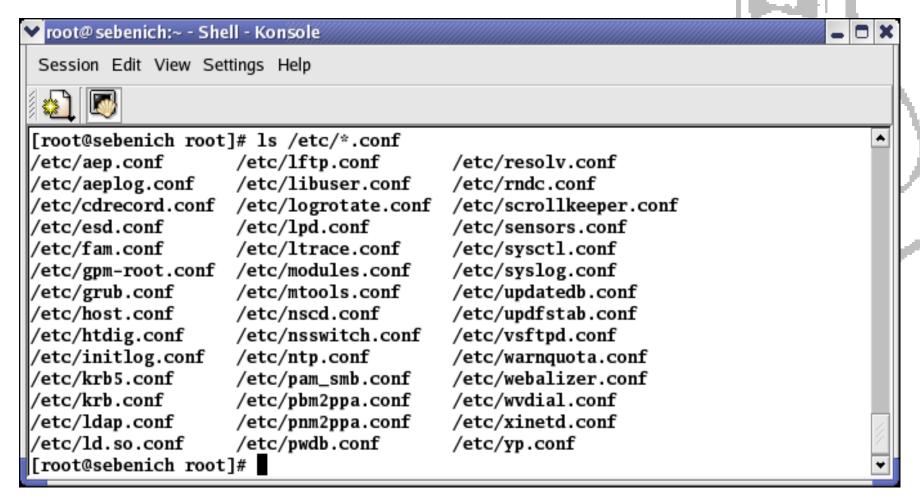
Kabuk Fonksiyonları > Boru (pipe) İşlemi

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# wc -l /etc/passwd
     44 /etc/passwd
[root@sebenich root]# who
requiem tty1
                      Mar 24 21:51
requiem pts/0 Mar 24 21:56
requiem pts/1
                 Mar 24 22:00
[root@sebenich root]# who | wc -l
[root@sebenich root]#
```

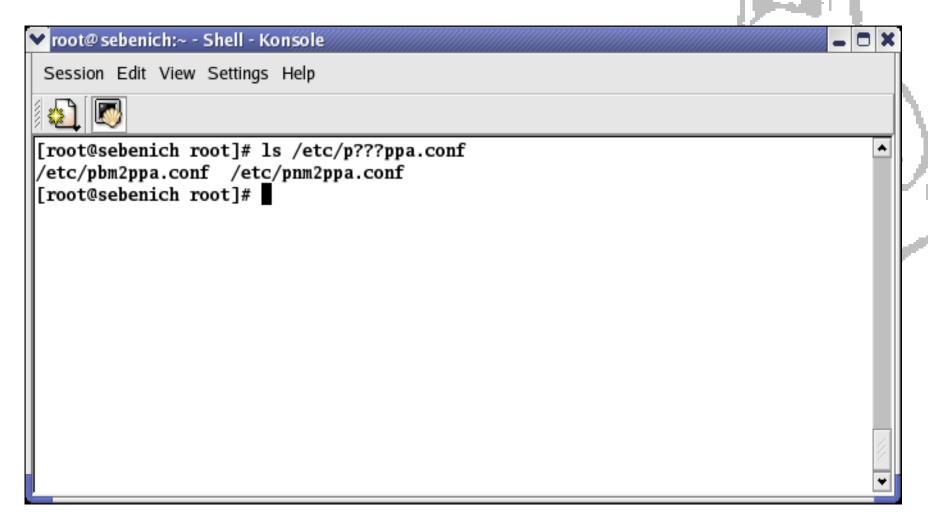
LKD Kabuk Fonksiyonları > Boru (pipe) İşlemi

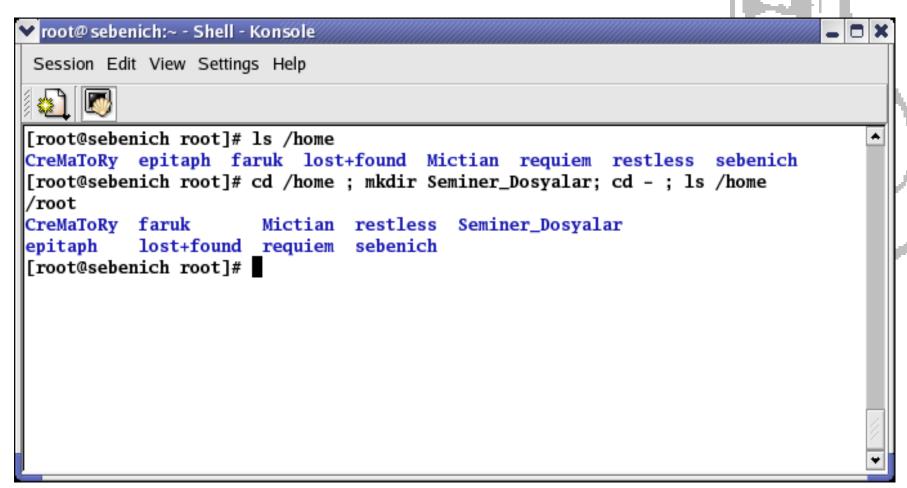
LKD Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler >

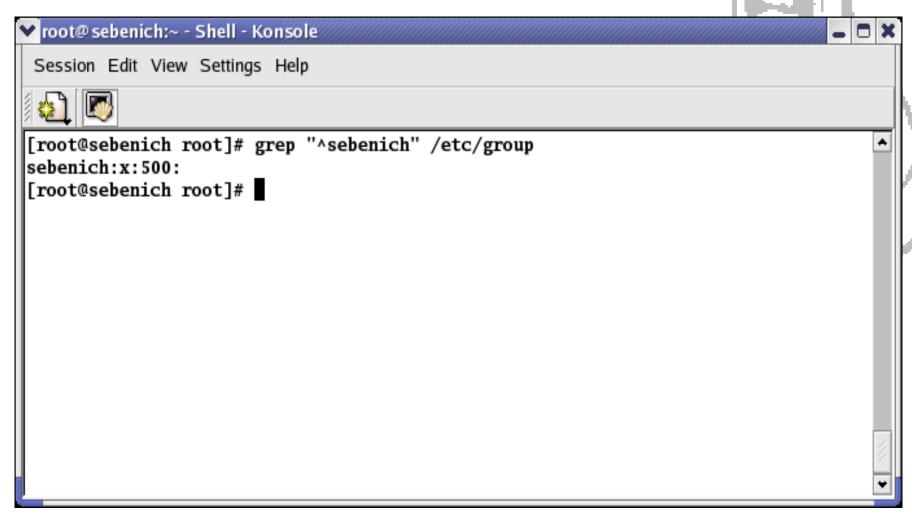
LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > ?

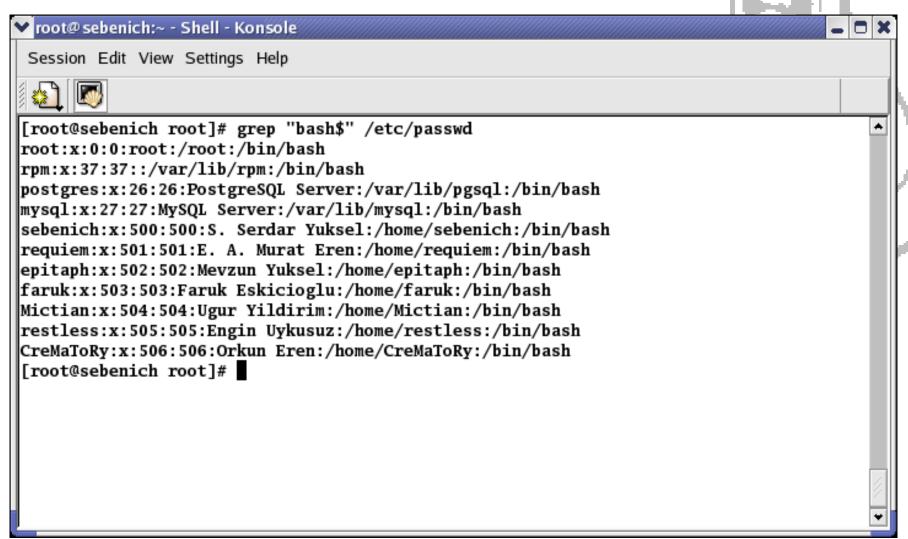
LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > ;

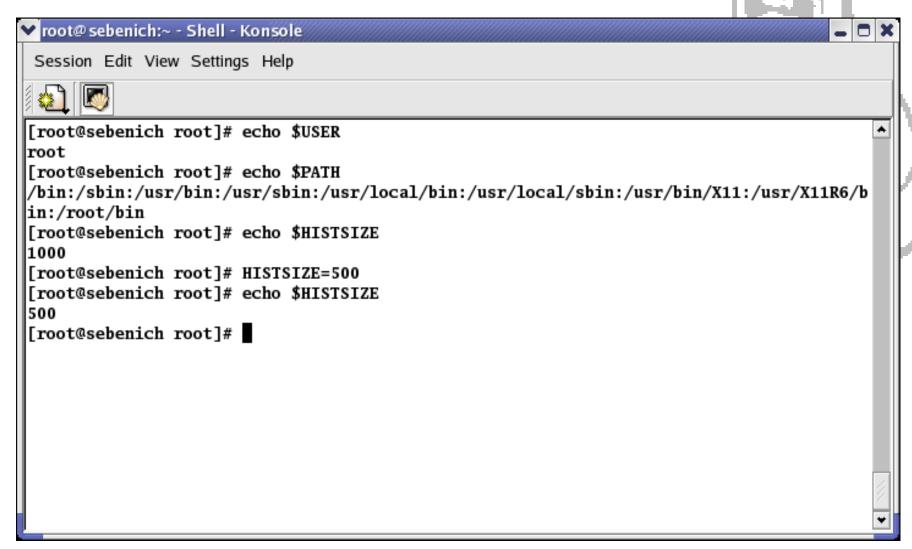
LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > ^

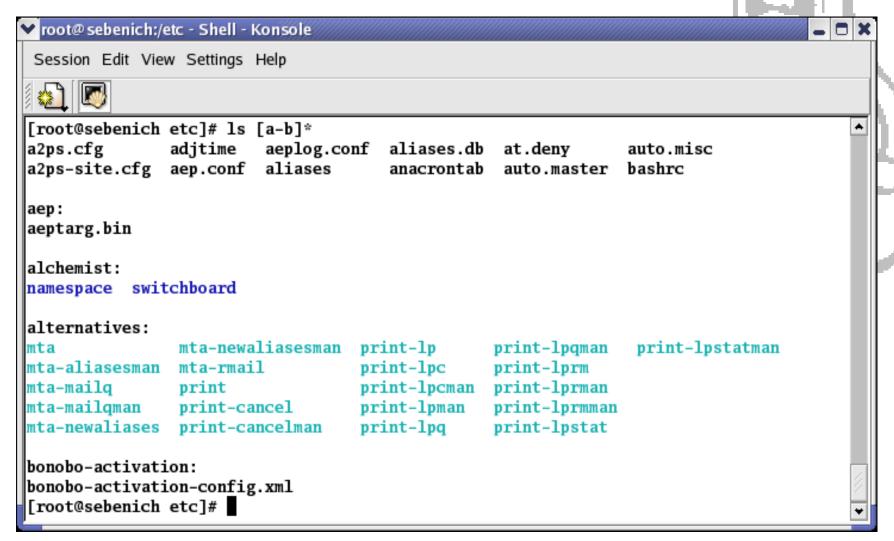
LKD. Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > \$

LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > \$

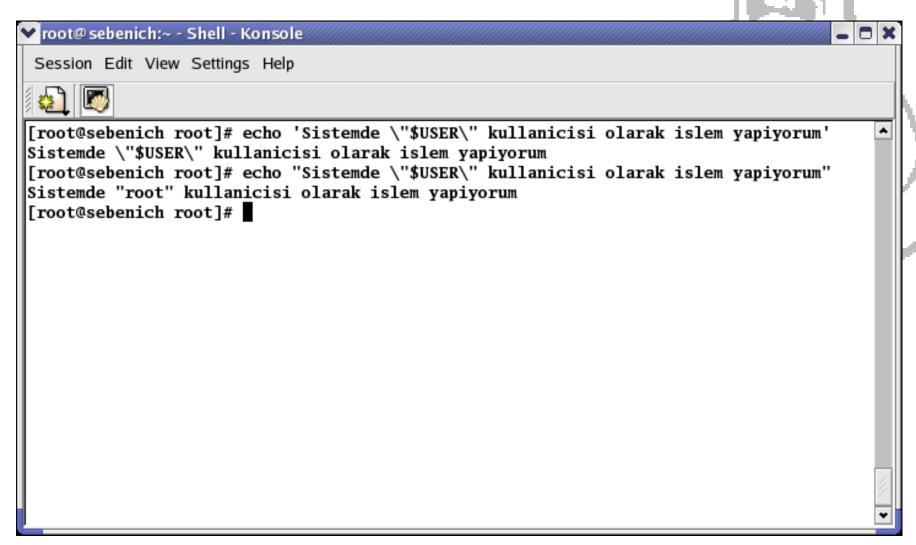
LKD Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > []

LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > {,

```
3-> evreniz@zion:~/Seminer - Gandalf - Konsole
                                                                                   Oturum Düzenle Görüntüle Yerimleri Ayarlar Yardım
evreniz@zion:~/Seminer> mkdir ./{1,2,3,4,5,6,7,8,9,9/1,9/2}
evreniz@zion:~/Seminer> ls
  2 3 4 5 6 7 8
evreniz@zion:~/Seminer> ls 9
evreniz@zion:~/Seminer> rm -rf ./{9/1,9/2}
evreniz@zion:~/Seminer> ls 9
evreniz@zion:~/Seminer> ls
  2 3 4 5 6 7 8 9
evreniz@zion:~/Seminer> rm -rf ./{1,2,3,4,5,6,7,8,9}
evreniz@zion:~/Seminer> ls
evreniz@zion:~/Seminer>
   Yen<u>i</u> 🛮 🔳 Gandalf
```

LKD.
Kabuk Fonksiyonları > Metakarakterler > ', " ve \

LKD. Kabuk Fonksiyonları > İleri Düzey Komutlar

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# grep -v nologin < /etc/passwd | cut -f1 -d :</pre>
root
sync
shutdown
halt
news
rpm
postgres
squid
mysq1
sebenich
requiem
epitaph
faruk
Mictian
restless
CreMaToRy
[root@sebenich root]# grep -v nologin < /etc/passwd | cut -f1 -d : | wc -l
      16
[root@sebenich root]#
```

LKD. Kabuk Fonksiyonları > İleri Düzey Komutlar

```
- - X

▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat /etc/passwd | grep -v nologin | awk -F: '{print $1}'
root
sync
shutdown
halt
news
rpm
postgres
squid
mysq1
sebenich
requiem
epitaph
faruk
Mictian
restless
CreMaToRv
[root@sebenich root]# cat /etc/passwd | grep -v nologin | awk -F: '{print $1}' | wc -l
     16
 [root@sebenich root]#
```

LKD Kabuk Fonksiyonları > İleri Düzey Komutlar

- tr
- grep
- sort
- uniq
- sed
- •

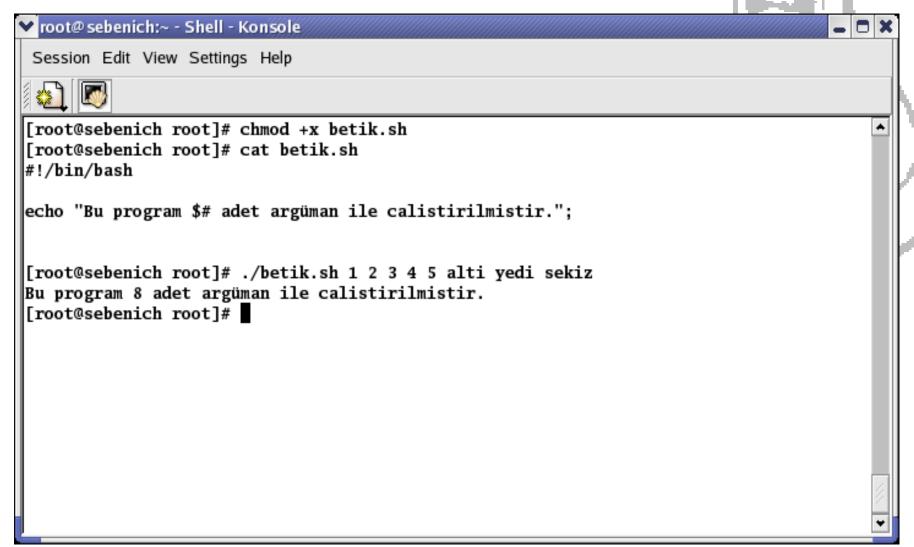
LKD Kabuk Programlama Dili

- Kabuk programlama dili ile yazılan tüm betiklerin ilk satırında #!/bin/bash yazmalıdır.
- Kabuk betiklerinin çalıştırılabilmesi için, betik dosyasının çalıştırma izninin verilmiş olması gerekmektedir, *chmod* +*x betik.sh* komutu ile dosyanın çalıştırma izni açılabilir.

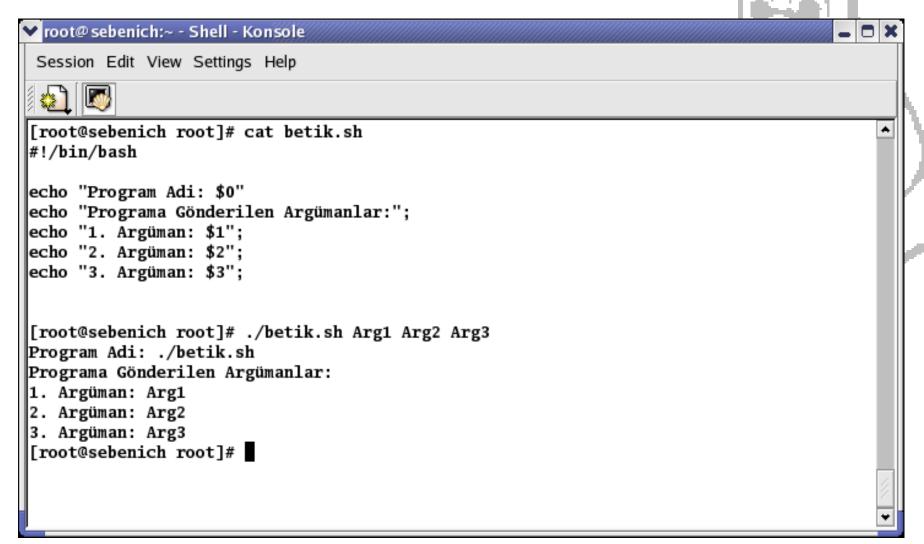
LKD. Kabuk Programlama ile Neler Yapılmaz?

- GUI ya da grafik manüplasyonu gerektiren uygulamalarda,
- Cross-Platform uygulamalarında,
- Kompleks uygulamalarda (örneğin veri türünün kontrol edilmesi gereken, kritik fonksiyonlara sahip uygulamalarda),
- Port ya da I/O soketlerini kullanan uygulamalarda,
- Dinamik bellek yönetimi gerektiren geniş uygulamalarda,
- Karmaşık veri yapılarına ihtiyaç duyacak (Bağlı Liste, Ağaç Yapısı vs.) uygulamalarda,
- Donanıma direk erişim için kullanılacak uygulamalarda,
- Görev Kritik uygulamalarında,
- Güvenliğin çok mühim olduğu noktalarda ya da hızın ön planda olduğu uygulamalarda,
- Kapalı kod gerektiren uygulamalarda (Kabuk betikleri açık kodlu olmak zorundadır) kabuk programlama kullanılamaz, kullanılmamalıdır.

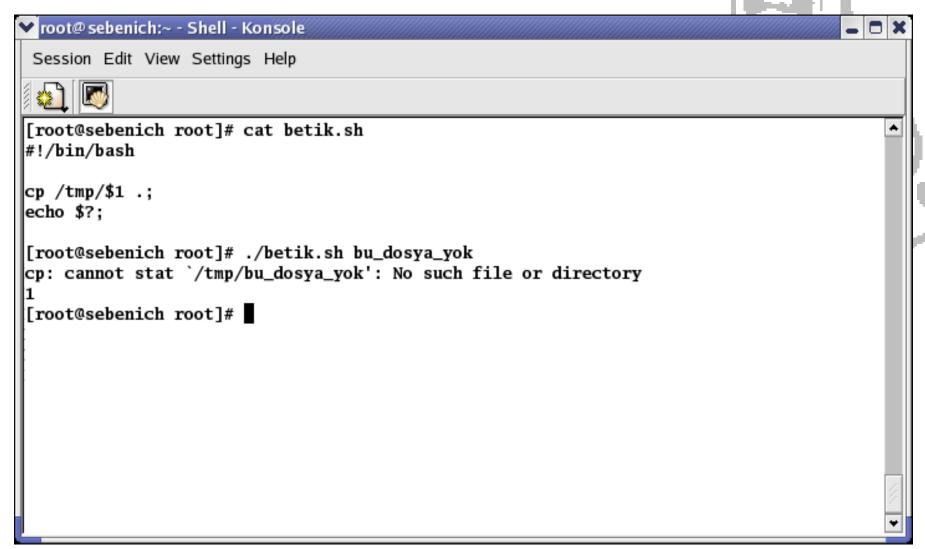
LKD Programlama > Kabuk Değişkenleri > \$#

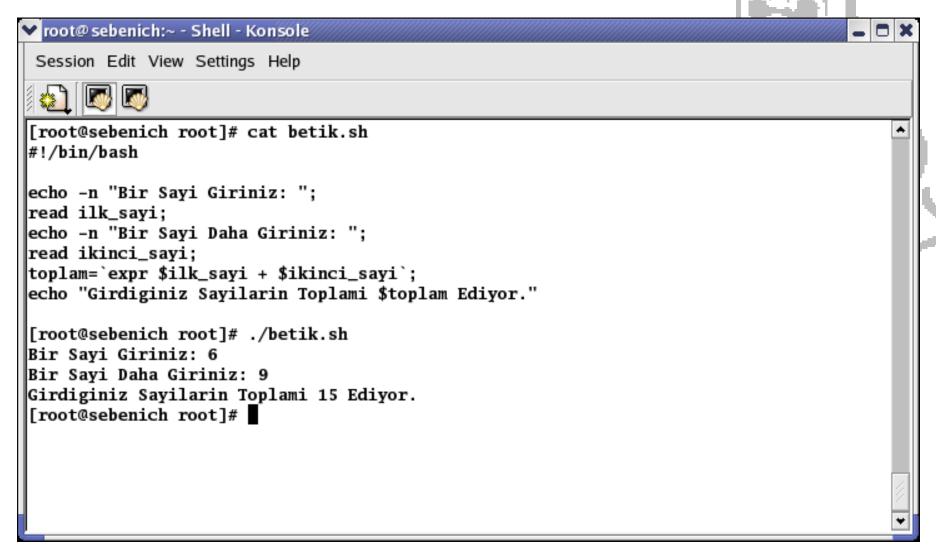
LKD Programlama > Kabuk Değişkenleri > \$0, \$1, \$2 ...

LKD Programlama > Kabuk Değişkenleri > \$?

LKD Programlama > Kullanıcı Tanımlı Değişkenler

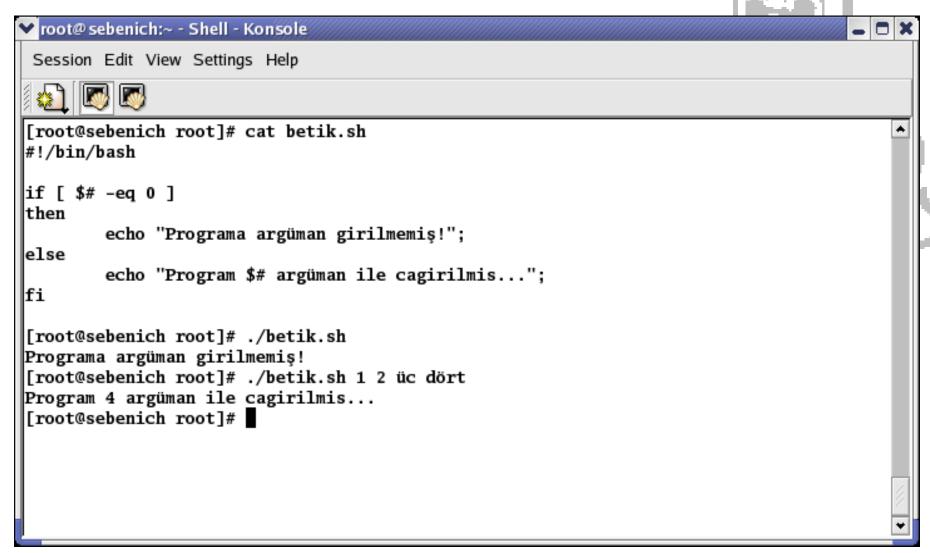
LKD Programlama > Kıyas Operatörleri

- S1 -eq S2 (S1 ve S2 birbirine eşit mi?)
- S1 -ne S2 (S1 ve S2 birbirinden farklı mı?)
- S1 -qt S2 (S1, S2'den büyük mü?)
- S1 -qe S2 (S1, S2'den büyük eşit mi?)
- S1 -le S2 (S1, S2'den küçük mü?)
- S1 -lt S2 (S1, S2'den küçük eşit mi?)
- •

LKD Programlama > Dosya İşletmenleri

- -f dosya (dosya dosyası mevcut mu?)
- -d dosya (dosya dosyası bir dizin mi?)
- -s dosya (*dosya* dosyası mevcut ve boyutu 0'dan farklı mı?)
- -L dosya (*dosya* sembolik link mi?)
- -S dosya (*dosya* soket mi?)
- ...

LKD Programlama > Kontrol Yapıları > if-then-else-fi

LKD Programlama > Kontrol Yapıları > case-esac

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat betik.sh
#!/bin/bash
case $1 in
         elma)
                 echo "Argüman olarak \"elma\" geldi :)";
                 ;;
         armut)
                 echo "Argüman olarak \"armut\" geldi :(";
                 ;;
         *)
                 echo "Argüman program icerisinde tanimlanmamis..."
                 ;;
esac
[root@sebenich root]# ./betik.sh armut
Argüman olarak "armut" geldi :(
[root@sebenich root]#
```

LKD Programlama > Kontrol Yapıları > for-do-done

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
                                                                                         _ | - | ×
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat betik.sh
#!/bin/bash
for gezegen in 'Mercur' 'Venus' 'Dunya' 'Mars' 'Jupiter' 'Saturn'
ldo
         echo -n "$gezegen";
         if [ "$gezegen" != "Mars" ]
         then
                 echo -n ", ";
         else
                 echo "":
                 exit 0;
         fi
ldone
[root@sebenich root]# ./betik.sh
Mercur, Venus, Dunya, Mars
[root@sebenich root]#
```

D
Programlama > Kontrol Yapıları > for-do-done (C Style)

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat betik.sh
#!/bin/bash
for degisken in `seq 1 10`;
do
         echo $degisken;
done
[root@sebenich root]# ./betik.sh
[root@sebenich root]#
```

LKD Programlama > Fonksiyon Tanımlama

```
root@sebenich:~ - Shell - Konsole
Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat betik.sh
#!/bin/bash
function programdan_cik
        exit 0;
function bir_rica
        echo "Savas Istemiyoruz..";
bir_rica;
programdan_cik;
[root@sebenich root]# ./betik.sh
Savas Istemiyoruz..
[root@sebenich root]#
```

LKD Programlama > Yerel Değişkenler

```
▼ root@ sebenich:~ - Shell - Konsole
 Session Edit View Settings Help
[root@sebenich root]# cat betik.sh
#!/bin/bash
degisken="Global Deger";
function Function
        local degisken="Yerel Deger";
        echo $degisken;
echo $degisken;
Function;
echo $degisken;
[root@sebenich root]# ./betik.sh
Global Deger
Yerel Deger
Global Deger
[root@sebenich root]#
```

LKD Programlama > Diğerleri...

- while
- until
- continue
- break
- •

LKD Programlama > Belgeler

- BASH Programming Intro HOWTO
- Advanced BASH HOWTO
- AWK Programming HOWTO
- Cool Commands mini-HOWTO
- Ve şu anda üniversitemizde hazırlanmakta olan İleri BASH Programlama, AWK Programlama, Sed ve Düzenli İfadeler belgeleri...

LKD

